

Buugga Daanyeel - Boqol Iyo Afartan Iyo Shan

*Fasiraadda Waxsii-sheegyada Kitaabka Quduuska ah iyo Dhacdooyinka
Hadda Jira: Aragti ku Saabsan Siyaasadda Casriga ah iyo Astaanta Diineed*

Jeff Pippenger
2024-03-19

Diinta woke-ism (Sodom) iyo siyaasadda Shuuciyadda (Masar) ayaa kacday markii madaxweynihii ugu taajirsanaa uu ku dhawaaqay damaciisa inuu u tartamayo jagada madaxweynaha sannadkii 2015, oo ka dib markii uu bixiyey markhaatifurkiisii siyaasadeedna, waa la dilay sannadkii 2020. Baadarigana si nebiyadeed ayaa loo dilay sannadkii 1798, ka dib markii uu bixiyey markhaatifurkiisii shayaadiinnimo muddo saddex maalmood iyo badh oo nebiyadeed ah. Hase yeeshee Erayga nebiyadeed ee Ilaah wuxuu caddeynayaa in baadarigu ku guulaysto dagaalkiisa uu la galo masduulaagii.

Wiilka Aadanow, wejigaaga u jeedi Fircoon oo ah boqorka Masar, oo wax ka sii sheeg isaga, iyo Masar oo dhan; hadal, oo waxaad tidhaahdaa, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay sidan; Bal eeg, anigu waan kugu gees ahay, Fircoonow boqorka Masar, masduulaagii weynaa ee dhex jiifa webiyadiisa, kaas oo yidhi, Webigaygu anigaa iska leh, oo anigaa isu sameeyey. Yexesqeel 29:2, 3.

Masar waa masduulaagii weynaa, gaalnimadii Fircoonaa waxay astaysay gaalnimadii Kacaankii Faransiiska, iyo tan caalamiyeynta qarniga kow iyo labaatanaad. Caalamiyeyntaas, oo ku jirta xayndaabka bahalka-dhulka ee qarniga kow iyo labaatanaad, waxaa matala xisbiga Dimuqraadiga. Yexesqeel wuxuu caddeeyaa in Ilaah ka gees yahay Masar, dabadeedna cutubka gudaheeda Yexesqeel wuxuu sii caddeeyaa in Ilaah Masar siin doono boqorka woqooyi, kaas oo tuduca lagu aqoonsaday Nebukadnesar, kaas oo metela boqorka woqooyi ee been-abuurka ah ee maalmaha ugu dambeeya. Boqorka woqooyi ee been-abuurka ahi waa wadaadnimada papacy-ga, Ilaahna wuxuu Yexesqeel ku muujinayaa in Ilaah Masar siin doono boqorka woqooyi abaalgud ahaan adeegii Nebukadnesar u qabtay isagoo ah ushii edbintiisa. Wuxuu caddeeyaa inuu Masar siin doono baadariga xilliga marka roobka dambe yimaado.

Oo waxay noqotay sannaddii toddoba iyo labaatanaad, bishii kowaad, maalintii kowaad ee bisha, in eraygii Rabbigu ii yimid, isagoo leh, Wiilka Aadanow, Nebukhadnesar oo ah boqorkii Baabuloon wuxuu ciidankiisii ku qasbay adeeg weyn oo Tuur ka dhan ah; madax waluba way bidlaatay, garab walubana waa diirmay; laakiinse isagu mushahar kama uu helin, ciidankiisuna kama ay helin Tuur, adeegga uu iyada ka geystay aawadiis. Sidaas daraaddeed Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Bal eeg, dalka Masar waxaan siin doonaa Nebukhadnesar oo ah boqorka Baabuloon; oo isna wuxuu qaadi doonaa badnaanteeda, oo wuxuu qaadan doonaa boolideeda, oo wuxuu qaadan doonaa wixii laga dhacay; oo taasuna waxay mushahar u ahaan doontaa ciidankiisa. Dalka Masar waxaan isaga ugu siiyey hawshii uu ku adeegay aawadeed, maxaa yeelay, iyagu aniga ayay ii shaqeeyeen, ayuu Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Oo maalintaas waxaan geeska reer binu Israa'iil ka dhigi doonaa inuu soo baxo, adigana waxaan

ku siin doonaa af-furid dhexdooda; oo iyaguna waxay ogaan doonaan inaan anigu Rabbiga ahay. Yexesqeel 29:17–21.

“Maalinta” uu Ilaah ka dhigo “geeska reer binu Israa’iil inuu soo biqlo” waa Sebtembar 11, 2001, markaas oo roobkii dambe bilaabay inuu da’ yar ku soo firdho. Wakhtigaas Rabbigu wuxuu kiciyey waardiyeaal leh, “maqla dhawaaqa buunka” hooggii saddexaad, waayo, Wuxuu caddeeyey in Ilaah “ku siin doono furidda afka dhexdiinna.” “Dhexda” waxay tilmaamaysaa muddada u dhexaysa firdhinta roobka dambe oo bilaabatay Sebtembar 11, 2001, taas oo ku dhammaanaysa sharciga Axadda, markaas oo Ruuxa Quduuska ah lagu shubo qiyaas la’aan. Bartamaha (dhexda) labadaas calaamadood, laba markhaati, ama laba gees, ayaa markhaatifurkooda bixin lahaa, ilaa labadoodaba lagu laayey jidka dhexdiisa sannadkii 2020.

Intaan la dilin ka hor, waxay bixiyeen markhaatifurkoodii, oo kaddib markii la dilayna, waxaa dib loo nooleeyey iyagoo ah kii siddeedaad, oo ka mid ah toddobada. Waxaa dilay xoogga masduulaagga ee cawaannimada (Masar) iyo akhlaaq-xumada (Sodom). Adeegii ay Ilaah u qabteen aawadiis, wuxuu u ballanqaaday inuu Masar ka dhigo abaalgudkooda. Marka boqorka woqooyi qabsado dalka quruxda badan ee Maraykanka aayadda afartan iyo kow ee Daanyeel kow iyo tobnaad, markaas ayuu qaataa Masar, waayo tani waa mushaharkiisa adeegyada lagu qabtay hawsha qaddarinta Ilaah.

Ashuuriyahow, waxaad tahay ushii cadhadayda, usha gacantoodana waa caro aan leeyahay. Waxaan isaga ku diri doonaa quruun munaafaq ah, oo dadkii cadhadayda ayaan amri doonaa inuu ku kaco, si uu booli u qaato, oo uu qaniimo u qaato, oo uu iyaga u tunti sidii dhoobada jidadka. Ishacyaah 10:5, 6.

Boqorka Ashuur waa boqorka woqooyi, kaas oo u taagan baabtiisnimada, boqorka woqooyi ee been-abuurka ah ee maalmaha ugu dambeeya. Ashuur iyo Baabuloon waxaa loo adeegsaday in xukun lagu soo dejiyo Israa’iil, boqortooyooyinkii woqooyi iyo koonfur labadaba, sababo la xiriira caasiyaddoodii joogtada ahayd.

“Sidaas daraaddeed ayaa reer binu Israa’iil maxaabiis ahaan looga kaxeeyey dalkoodii oo loo geeyey Ashuur,” “waayo, codkii Rabbiga Ilaahood ma ay addeecin, laakiinse axdigiisii bay ku xadgudbeen, iyo wax kasta oo uu Muuse oo ahaa addoonkii Rabbigu amray.” 2 Boqorradii 17:7, 11, 14–16, 20, 23; 18:12.

“Xukunnadii laga cabsanaa ee lagu soo dejiyey tobanka qabiil, Rabbigu wuxuu ku lahaa ujeedo xigmad iyo naxariis leh. Wixii uu mar dambe iyaga dhexdiisa kaga samayn kari waayey dalkii awowayaashood, wuxuu doonayey inuu ku dhammaystiro isaga oo ku kala firdhinaya quruumaha jaahilka ah dhexdooda. Qorshihiisa badbaadada kuwa kulli oo dooran lahaa inay ka faa’iidaystaan cafiska lagu helo Badbaadiyaha jinsiga aadanaha waa inuu weli rumoobaa; oo silica lagu soo dejiyey reer binu Israa’iil dhexdiisa, wuxuu ku diyaarinayey jidka in ammaantiisu u muuqato quruumaha dunida. Dhammaan kuwii maxaabiis ahaan loo kaxeeyey ma ay ahayn kuwo aan tobad keenin. Waxaa iyaga ku dhex jiray qaar daacad ugu hadhay Ilaah, iyo kuwo kaloo is-hoosaysiiyey hortiisa. Kuwan dhexdooda, ‘wiilasha Ilaaha nool’ (Hoosheeca 1:10), wuxuu ku gaadhsiin lahaa dad faro badan oo ku jira boqortooyadii Ashuur aqoonta sifooyinka dabecaddiisa iyo wanaagga sharcigiisa.” Prophets and Kings, 292.

Rabbigu wuxuu u adeegsaday boqorradii woqooyi sidii aaladdiisa xukunka, mabda'iina Kitaabka Quduuska ah ee uu kaga dhaqmay boqorradaas woqooyi wuxuu ahaa in loo baahan yahay in la siiyo abaalgudkii adeegga ay qabteen.

Oo gurigaas ku sii nagaada, oo cuna oo cabba waxyaalaha ay idin siiyaan; waayo, shaqaaluhu wuxuu istaahilaa ujradiisa. Guri ilaa guri ha uga guurina. Luukos 10:7.

Rabbigu wuxuu baadaranimada u adeegsadaa inuu ku ciqaabo Maraykanka marka ay buuxsadaan koobka wakhtigooda tijaabada ah ee dhawaan imanaya marka la dhaqan geliyo sharciga Axadda, abaalgudkiisuna waa inuu Masar siiyo baadaranimada adeegyada la qabtay dartood. Erayga nebiyadeed ee Ilaah si cad ayuu u sheegayaa in Masar la siiyey baadaranimada, aayadaha afartan iyo laba iyo saddex ee cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeelna xaqiiqadan way caddaynayaan. Abaalmarinta baadariga ee adeegyada la qabtay waa inuu noqdo madaxa ay tobanka boqor kor u qaadaan, oo xukuma sawirka bahalka ee dunida oo dhan.

Trump wuxuu ka adkaadaa xoogagga masduulaagga, waayo isagu waa madaxa siddeedaad, oo ka mid ah toddobadii, wakhtiga sawirka bahalka ee dalka Maraykanka. Burburka xisbiga Dimuqraadiga, oo ah xoogga masduulaagga ee dilay Trump sannadkii 2020, ayaa hadda dhacaya. Erayga Ilaah marnaba ma fashilmo. “Cawska dhabarka geela jabiya” ee xisbiga Dimuqraadiga waa nebiga beenta ah ee Islaamka. Weerarkii Oktoobar 7, 2023, wuxuu jeex ka dhex dhigay saldhiggiisa taageerada, jeexaas oo aan loo aanayn karin wax kale mooyee doorka Islaamku ku leeyahay ka cadhaysiinta iyo ka murugaynta quruumaha. Tan waxaa la socon doona weerarro kale oo dheeraad ah, kuwaas oo dhalin doona kala qaybsanaan sii weyn, iyaga oo isla mar ahaantaas mideynaya dabaqad ka mid ah muwaadiniinta bahalka dhulka, kuwaas oo garanaya nacasnimada daadkii socdaalka sharci-darrada ah ee ay sii daayeen xoogagga masduulaaggu. Waxay kaloo keeni doontaa qalalaase dhaqaale, in kastoo qalalaasahaasu uu durba halkan joogo.

“Markaas dabadeedna khiyaanoolaha weynu wuxuu dadka ka dhaadhicin doonaa in kuwa Ilaah u adeega ay sabab u yihiin xumaatooyinkan. Kooxda kicisay carada Samada waxay dhibaatooyinkooda oo dhan dusha ka saari doonaan kuwaas oo addeeciddooda amarrada Ilaah ay had iyo goor canaan joogto ah ku tahay kuwa xadgudba. Waxaa lagu dhawaaqi doonaa in dadku Ilaah ka cadhaysiinayaan jebinta sabbida Axadda; in dembigani keenay afooyin aan joogsan doonin ilaa dhawrista Axadda si adag loo dhaqan-geliyo; iyo in kuwa soo bandhiga dalabyada amarka afraad, sidaas darteedna baabi'inaya xushmadda Axadda, ay yihiin kuwa dadka dhibaya, kana horjoogsanaya in loo soo celiyo raallinimada Ilaah iyo barwaaqada dunyadeed. Sidaas ayaa eedayntii waagii hore lagu soo oogay addoonkii Ilaah mar kale loo soo celin doonaa, iyadoo lagu salaynayo sababo si la mid ah u muuqda kuwo sugan: ‘Oo waxaa dhacday, markii Axaab arkay Eliyaah, in Axaab ku yidhi isaga, Ma adigaa kan reer binu Israa'iil dhibaya? Oo isna wuxuu ugu jawaabay, Anigu reer binu Israa'iil ma aanan dhibin; laakiin adiga iyo reerkii aabbahaa ayaa dhibay, maxaa yeelay, amarradii Rabbiga waad ka tagteen, adiguna waxaad raacday Bacaliim.’ 1 Boqorradii 18:17, 18. Sida carada dadka ay u kici doonto eedo been ah awgood, waxay ergada Ilaah kula kacayaan hab aad ugu eg kii Israa'iilkii riddoobay kula kacay Eliyaah.” Khilaafkii Weynaa, 590.

Kuwa dhawraya Sabtida waxaa loo aqoonsan doonaa inay yihiin sababta “raallinimada rabbaaniga ah iyo barwaaqada ku meel gaarka ah” loo qaaday. Iyadoo sharraxaysa wakhtigan inagu soo fool leh, waxay tilmaamaysaa Eliyaah iyo xidhiidhkii uu la lahaa Axaab. Eedeymahoodii is-dhaafsiga ahaa ee ay isu jeediyeen waxay ka dhaceen Buur Karmel horteeda. Barwaaqada ku meel gaarka ah iyo raallinimada rabbaaniga ah waxaa laga qaadaa xukuno sii kordhaya awgood, ka hor sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Qoraalka hadda la soo xigtay wuxuu tilmaamayaa dhacdooyin taxane ah oo dhaca inta lagu jiro wakhtiga imtixaanka sharciga Axadda, hase yeeshee waxaa jira laba wakhti oo imtixaan ah. Imtixaanka sawirka bahalka ee ka dhaca gudaha xuduudaha Maraykanka ayaa dabadeed lagu soo celiyaa dunida oo dhan. Dhammaan dhacdooyinka lagu sharraxay qoraalka waxay helaan dhammaystir nebiyadeed taariikhda horseedayna sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, iyo taariikhda qalalaasaha sharciga Axadda ee dunida oo dhan ee ka dambeeya.

Faqradda koowaad ee Testimonies, jildka sagaalaad, oo ka bilaabmata bogga kow iyo tobnaad, sidaasna ku tilmaamaysa NINE-ELEVEN, waxay oranaysaa: “Waxaynu ku nool nahay wakhtiga ugu dambaysta. Calaamadaha wakhtiyada ee si dhakhso ah u rumoobaya waxay caddeynayaan in imaatinka Masiixu dhow yahay. Maalmaha aynu ku nool nahay waa kuwo culus oo muhiim ah. Ruuxa Ilaah si tartiib tartiib ah, hase ahaatee si hubaal ah, ayaa looga sii qaadayaa dhulka. Belaayooyin iyo xukuno ayaa durba ku soo dhacaya kuwa quudhsada nimcada Ilaah. Masiibooyinka berriga iyo badda, xaaladda aan degganayn ee bulshada, digniinaha dagaalka, waa calaamado wax sii sheega. Waxay sii saadaalinayaan dhacdooyin soo dhowaanaya oo leh miisaan aad u weyn.” Markay sheekadu sii socoto, waxaynu ka helaynaa bogga afar iyo tobnaad, “Ma badna, xataa kuwa waxbarayaasha iyo dawlad-yaqaannada ku jira, kuwa fahmaya sababaha salka u ah xaaladda hadda jirta ee bulshada. Kuwa haya xakamaha dawladnimada ma awoodaan inay xalliyaan dhibaataada fasahaadka akhlaaqda, saboolnimada, cayrta, iyo dambiyada sii kordhaya. Waxay si aan micne lahayn ugu halgamayaan inay hawlaha ganacsiga ku saleeyaan sal adag oo ka ammaan badan. Haddii dadku dhego badan u yeelan lahaayeen waxbaridda Erayga Ilaah, waxay heli lahaayeen xal u ah dhibaatooyinka iyaga wareeriya.”

“Qorniinku waxay tilmaamayaan xaaladda dunida wax yar ka hor imaanshaha labaad ee Masiixa. Kuwa dadka ah ee xatooyo iyo baad ku urursanaya maal badan, waxaa laga qoray: ‘Khasnad baad isu urursateen maalmaha ugu dambeeya. Bal eega, mushaharka shaqaalihii beerihiinna goostay, oo aad khiyaano ku celiseen, waa qaylinayaa; oo qaylada kuwii goostayna waxay gashay dhegaha Rabbiga Saba'ood. Idinku waxaad dhulka ugu noolaateen raaxo iyo isdabamarin; waxaad quudiyeen qalbiyadiinna sidii maalinta gawraca. Waxaad xukunteen oo dishay kan xaqa ah; isaguna idinma hor joogsado.’ Yacquub 5:3–6.”

Maalmaha ugu dambeeya dadku waxay “si aan micne lahayn ugu halgamayaan inay hawlaha ganacsiga ku dhisaan sal adag oo ammaan badan.” Dimuqraadiyiinta, mishiinkooda dacaayadeed, iyo bangiyada caalamiga ah ayaa si aan micne lahayn u halgamaya, waxayna ka been sheegayaan xasilloonida dhaqaale ee dhabta ah ee ay ku andacoonayaan in maamulka Biden uu gaadhay. Mid ka mid ah astaamaha “adduunka wax yar ka hor imanista labaad ee Masiixa,” waa “dad ku urursaday maal badan dhac iyo baad” ay ku heleen. Saddexda aayadood ee ka horreeyey aayadaha ka socda kitaabka Yacquub, ee ay Sister White soo xigtay, waa:

Haddaba, kuwiinna taajiriinta ahow, ooya oo baroorta dhibaatooyinka idinku soo degi doona aawadood. Maalkiinnii waa qudhmay, dharkiinniina aboor baa cunay. Dahabkiinnii iyo lacagtiinnii waa miridhay; miridhkooduna wuxuu marag idinka noqon doonaa, oo jidhkiinnana wuxuu u cuni doonaa sida dab. Waxaad maal u urursateen maalmaha ugu dambeeya. Yacquub 5:1–3.

Astaanta nebiyadeed ee “maalmaha ugu dambeeya” waxaa ka mid ah marka ay jiraan niman lagu garto hodantinimadooda yaabka leh, taas oo lagu helay khiyaano. Nimankaas wararka ayay maalin kasta ku jiraan. Wakhtigaasu waa kan haatan jira. Wakhtigaas, hodantinimada bangiyada adduunka iyo maalqabeennada bilyaneerrada ah waxaa loo matalaa sida dahab iyo lacag, kuwaas oo miridh yeesha. Lacagta iyo dahabku miridh ma yeeshaan, sidaas daraaddeed Qorniinku wuxuu tilmaamayaa wax gebi ahaanba aan la filayn oo ku dhacaya hodantinimada nimanka hodanka ah maalmaha ugu dambeeya, waayo dahabkoodii iyo lacagtoodii waa inay miridh yeeshaan. Digniintii ka horraysay burburkaas dhaqaale waxay dhacday markii hooggii saddexaad yimid, 11 Sebtembar, 2001. Islaamka hoogga saddexaad waa dabaysha bari ee waxsii sheegyada Kitaabka Quduuska ah, oo maalmaha ugu dambeeya waa dabaysha bari tan rida dhaqaalaha, sida ay u matalaan maraakiibta Tarshiish.

Waayo, bal eega, boqorradii way isu soo urureen; dhammaantoodna way wada gudbeen. Way arkeen, markaasay la yaabeen; way argagaxeen, oo degdeg bay u carareen. Cabsi baa halkaas ku qabatay, iyo xanuun sida tan naag foolanaysa. Adigu waxaad jebisaa maraakiibta Tarshiish dabayl bariyeed. Sabuuradii 48:4–7.

Boqorrada caalamiyiinta, bilyaneerrada iyo bangiyaduhu waxay la murugeysan yihiin cabsi iyo xanuun marka dabaysha bari, oo ka dhigan cadhada sii kordhaysa ee quruumaha (sida naag foolanaysa), taas oo ay dhaliso Islaamka hoogga saddexaad, ay quusiso maraakiibta Tarshiish. Islaamku wuxuu qarka u saaran yahay inuu jebiyo dhaqaalaha maxalliga ah iyo kan caalamiga ah, oo uu abuuru jawi dhaqaale iyo siyaasadeed oo si qumman ugu habboon xoogga Trump, ee aan ahayn kuwa Dimuqraadiyiinta iyo caalamiyiinta; waayo awoodda masduulaagga waxaa la siiyaa madaxa siddeedaad, kaas oo ka mid ah toddobada, “adeegyo la qabtay” aawadood. Ilaah wuxuu Trump u adeegsaday inuu kiciyo boqortooyada oo dhan ee Giriigga, waayo Ilaah wuxuu hadda keenayaa duruufaha ay dunida oo dhammu ugu kala qaybsami doonto laba dabaqadood.

Nidaamka dhaqaale ee hadda ay maamulaan caalamiyiin-tu markii ugu horraysay waxaa la hirgeliyey xilligii madaxweynenimada Woodrow Wilson, oo ahaa Dimuqraadi lagu doortay ballanqaadkii ahaa in Maraykanka laga fogeeyo Dagaalkii Koowaad ee Adduunka ee soo fool lahaa, hase yeeshee ugu dambayntii noqday madaxweynihii guddoomiyey Maraykanka intii uu socday Dagaalkii Koowaad ee Adduunka. Wilson waxa uu ugu caansan yahay ku riixistii Ururka Quruumaha, kaas oo ahaa hormuudkii Qaramada Midoobay. Xilligii madaxweynenimadiisa, qaab-dhismeedkii maaliyadeed ee Maraykanka waxaa lagu wareejiyey gacanta caalamiyiinta, markii Wilson uu jihaynta dhaqaale ee qaranka geliyey hoos-tagga Nidaamka Kaydka Federaalka sannadkii 1913.

Astaamaha nebinnimo ee madaxweynihii Dagaalkii Koowaad ee Adduunka waxay ahayd ballanqaadkiisii ahaa inuusan dagaal gelayn, kaas oo been ahaa. Wuxuu ahaa shakhsigii

taariikheed ee ugu horreeyey ee hormuudka ka ahaa dhiirrigelinta dawlad hal-aduun ah oo uu matalayey Ururka Quruumaha, isagaana madax ka ahaa ku wareejinta maaliyadda Maraykanka gacanta bangiyeyaasha dunida. Wuxuu xukumay 1913 ilaa 1921. Sannadkii 1919, jiilkii saddexaad ee Adventism-ka, kaas oo astaan u ah tanaasul la galay dunida, wuxuu barbar socday tanaasulkii Wilson la galay dunida, waayo labada geesood ayaa is barbar socda. Jiilka saddexaad ee Adventism-ka La'odikiya waxay gacanta ku hayntii nidaamyadooda caafimaad iyo waxbarasho u dhiibeen kuwa ka baxsan madax-bannaanidooda ruuxiga ah. Isla waqtigaas, Wilson wuxuu madaxbannaanidii maaliyadeed ee Maraykanka u dhiibay bangiyeyaasha caalamiga ah, wuxuuna si aan daal lahayn uga shaqeyey, hase ahaatee wuu ku guuldarraystay, inuu madax-bannaanida siyaasadeed ee Maraykanka u gacan geliyo caalamiyiinta.

Wilson, isaga oo madaxweyne ahaa intii lagu jiray Dagaalkii Koowaad ee Adduunka, waxa uu matalaa sifooyin nebiyadeed oo aqoonsanaya Dagaalka Saddexaad ee Adduunka. Waxa uu matalaa taariikh ay Kaydka Federaalka ku lug leedahay xakamaynta dhaqaalaha caalamka si loogu jihataysto dariiqa ugu habboon ajandaha caalamiyiinimada, ee aan ahayn madaxbannaanida Ameerika. Waxa uu matalaa madaxweyne jooga marka Nidaamka Cusub ee Adduunku ugu dambayntii gaadho hadafkiisa ah inuu noqdo boqortooyada toddobaad ee waxsii sheegista Kitaabka Quduuska ah, in kastoo xukunkoodu yahay mid cimri gaaban. Xaqiiqadan waxaa lagu adkeeyey laba markhaati, waayo isku daygii fashilmay ee Wilson ee ku biirista Ururka Quruumaha ka dib Dagaalkii Koowaad ee Adduunka, wuxuu tusaale u ahaa ku biiristii Maraykanka ee Qaramada Midoobay isla markiiba ka dib Dagaalkii Labaad ee Adduunka. Labadan markhaati, sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, kaas oo burbur qaran daba socda la yimaada, wuxuu horseedaa hirgelinta Qaramada Midoobay inay noqoto dowladdii hal-adduun ee caalamiyiintu ku riixayeen tan iyo madaxtinnimadii Woodrow Wilson.

Astaamahan nebiyadeed waa inay ka muuqdaan madaxtinnimada madaxweynaha siddeedaad oo ah kan ugu dambeeya, kaas oo ka mid ah toddobada. Wilson waxaa ku xigay Warren Harding, oo ahaa Jamhuuri, kaas oo bilaabay xilligii loo yiqiin “labaatameeyadii guuxayey,” kaas oo horseeday burburkii 1929, kaas oo horseeday Hoos-u-dhacii Weynaa, kaas oo horseeday Dagaalkii Labaad ee Adduunka. Madaxtinnimadii ugu horraysay ee Trump waxay ahayd “labaatameeyadii guuxayey,” Biden-na wuxuu qarka u saaran yahay inuu keeno hoos-u-dhaca ugu weyn taariikhda bahalka dhulka. Hoos-u-dhacaas waxaa astaan u ahaa burburkii 1929, hase yeeshee sidoo kale waxaa astaan u ahaa “argagaxii 1837” ee waagii Ellen White.

Hoos-u-dhaca dhaqaale ee sannadihii 1830-meeyadii ka dhacay Maraykanka waxaa caadi ahaan loogu yeedhaa “Argagaxii 1837.” Waxa uu ahaa hoos-u-dhac dhaqaale oo aad u daran oo socday laga bilaabo 1837 ilaa bartamihii 1840-meeyadii, isaga oo koobayey qayb weyn oo ka mid ah tobankii sano ee 1830-meeyadii. Argagaxii 1837 waxaa lagu gartay qalalaase maaliyadeed, bangiyo burburay, shaqo la’aan baahsan, iyo muddaba dheer oo adag oo dhaqaale xumo ah.

Argagaxii 1837 waxaa kiciyey “Xumbo Mala-awaal ah,” sida oo kale burburkii 1929. Sannadkii 1837, markii xumbadii dillaacday, waxay horseeday musallifnimooyin baahsan iyo khasaare maaliyadeed. Guuldarrooyin bangiyo oo isdaba-joog ah ayaa dhacay ka dib xumbadii mala-awaalka ahayd, taas oo keentay kalsooni-darro ku dhacday nidaamka bangiyada iyo argagax

maaliyadeed oo baahsan. Hoos-u-dhac dhaqaale oo caalami ah, oo ay sii xumeeyeen hoos-u-dhac ku yimid ganacsiga caalamiga ah iyo yaraan shaha dalabka loo qabay dhoofinta Maraykanka, ayaa qayb ka qaatay dhibaatooyinkii dhaqaale ee ka jiray Maraykanka.

Burburkii 1929, oo calaamad u noqday bilowgii Niyad-jabkii Weynaa, waxa ka horreeyey xumbo mala-awaal ah oo ka samaysantay Suuqa Saamiyada. Intii lagu jiray 1920-meeyadii, waxa Maraykanka ka jiray xilli barwaaqo dhaqaale ah oo loo yiqiin Roaring Twenties, kaas oo lagu gartay koboc warshadeed oo degdeg ah, hal-abuur tignoolajiyadeed, iyo yididiilo baahsan. Muddadaas, mala-awaalkii Suuqa Saamiyada aad buu u kacay, waxaana sii huriyey dayn si fudud lagu heli karo, ganacsi margin ah (iibsashada saamiyo lagu iibsado lacag amaah ah), iyo iibsasho mala-awaal ku dhisan oo saamiyo ah oo lagu saleeyo filasho korodh qiime oo mustaqbalka ah halkii laga eegi lahaa qiimaha salka u ah. Qiimayaasha saamiyadu waxay gaadheen heerar aan sii jiri karin, iyadoo aad uga sarreeyey qiimaha dhabta ah ee shirkadihii ay matalayeen.

Laga bilaabo Maarso, 2000 ilaa Oktoobar 2002, “xumbadii dot-com” way dillaacday. Sebtembar 11, 2001, waxay ku dhex jirtay burburkaas dhaqaale. Dabadeedna xumbadii guryaha ayaa dillaacday 2008, taas oo loo bixiyey Musiibadii Maaliyadeed ee Caalamiga ahayd ama Hoos-u-dhicii Weyn.

Ka hor intaanu iman sharciga Axadda, barwaaqada ku-meelgaarka ah ee muwaadiniinta Maraykanka waa laga qaadaa. Ka-qaadista barwaaqada ku-meelgaarka ahi waxay dhacdaa inta lagu jiro wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afar iyo afartan kun. Calaamaddii ugu horraysay ee wakhtiga shaabadaynta waxa lagu dhex aasay burbur dhaqaale. Sebtembar 11, 2001 wuxuu ahaa awood-siintii malaa’igta saddexaad, oo markii isla malaa’igtaas qudheedu timid 1844, taariikhdaasna waxa lagu dhex aasay burbur dhaqaale. 1844 wuxuu tusaale u yahay sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, Sebtembar 11, 2001 na waa bilowga muddada shaabadaynta. Ciise mar walba wuxuu dhammaadka wax ku muujiyeyaa bilowga wax. Burburkii 1929 ayaa ka horreeyey oo horseeday Dagaalkii Labaad ee Adduunka.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Waxaa nagu dhex jiray dayacaad caajisnimo leh iyo rumaysadla’aan dembi ah annaga qoom ahaan, taas oo naga dib u dhigtay inaan qabanno shaqadii Ilaah nooga tagay inaan samayno, taas oo ah in iftiinkeenna aan u iftiiminno kuwa quruumaha kale ka tirsan. Waxaa jira cabsi laga qabo in la hor baxo oo khataro loo galo shaqadan weyn, iyada oo laga baqayo in kharashka hantidu uusan keenayn wax soo noqosho ah. Maxaa dhacaya haddii hanti la isticmaalo, haddana aynaan arki karin in nafaf lagu badbaadiyey? Maxaa dhacaya haddii ay noqoto khasaare saafi ah oo qayb ka mid ah hantideenna ah? Waxaa ka wanaagsan in la shaqeeyo oo shaqada lagu sii jiro intii aan waxba la qaban lahayn. Ma garanaysaan midkee barwaaqoobi doona, kan mise kan kale. Dadku waxay maalgelin ku sameeyaan xuquuqaha shatiyada oo waxay la kulmaan khasaaroyin waaweyn, taasna waxaa loo qaataa arrin caadi ah. Laakiin shaqada iyo qaddiyadda Ilaah, dadku way ka baqaan inay ku dhiirraadaan. Lacagtu waxay ula muuqataa khasaare saafi ah haddii aanay keenin soo noqosho degdeg ah marka lagu maalgeliyo shaqada badbaadinta nafaha. Hantida lafteeda ee hadda si aad u yar loogu maalgelinayo qaddiyadda Ilaah, oo si aananinimo leh loo haysto, wax yar dabadeed waxaa lala

tuuri doonaa sanamyada oo dhan jirarka iyo fiidmeerta. Lacagtu dhowaan bay qiimaheeda si lama filaan ah hoos ugu dhici doontaa marka xaqiiqada dhacdooyinka weligeed ah ay u furanto dareemada dadka.” The True Missionary, January 1, 1874.